

Letnična cena: ---
 Čelo leto . . . K 12
 Pol leta . . . 6
 Četrta . . . 3
 Mesečno . . . 120
 Dnevni Avstrijec: ---
 Čelo leto . . . 15
 Posamezna številka
 --- 20 vinarjev. ---

STRAZA

Inserati ali oglasila
 se računajo po 40 vinarjev
 od šredne petstotice: pri
 večkratnih oglasilih velja
 --- popust. ---
 „Straža“ izhaja v pon-
 dedek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravljanje: Maribor
 Koroška ulica 5. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Še enkrat: Maribor in Ljubljana.

Maribor, dne 27. marca.

Nedavno smo v našem listu opozorili na to, kako dejelna vlada v Ljubljani skrbi skoraj izključno za Ljubljano, a pozablja na obmejne kraje, zlasti tudi na štajerski del Slovenije. Te pritožbe obmejnih krajev bi se dale še v marsičem popraviti.

Za nepričakovani slučaj, da bi Primorje ostalo Italiji, bi na celim slovenskem ozemlju ne bila več kakor ena blaznica, to je v Studencu pri Ljubljani. Da ta za vse slovensko ozemlje ne more zadostovati, je jasno. Na druge blaznice pa tudi ni računati, ker jih v bližini slovenskega ozemlja ni in ker so itak prenapolnjene. A tudi če Primorje pripade naši državi, bodo obstoječi zavodi na Primorskem komaj zadostovali za potrebe tamnjega prebivalstva. Dosedaj so blazne iz spodnjega dela Štajerske sprejemali v blaznico v Feldhofu. Da zanesprej tega ne bo več, se razume samoočebiti. Ni še dolgo tega, kar je dejelna vlada sama pozivljala za nasvete, kam se naj spravijo reveži, katere mora vlada sprejeti iz Feldhofa, ker jih tam kot incemceve ne obdržijo več. Ni dvoma, da bo v tem oziru treba za Štajersko, Koroško in morda tudi Primorje skrbeti za novo blaznico.

V Strnišču je bivša avstro-ogrska uprava za vojaštvo in za begunce postavila veliko taborišče, obstoječe večinoma iz barak. Vendar so se tam z velikimi stroški ustvarile tudi naprave, katere imajo trajno vrednost. Te naprave se ne dajo premestiti. Pustiti pa, da razpadajo, bi pomenilo ogromno škodo. V poštev prideta predvsem izborna in vzorna kanalizacija in razsvetljava. Če se ne motimo je tam napeljan tudi vodovod. Kraj leži ob železnici, ima lastno železniško postajo in je v bližini raznih večjih opekarn. Kraj in a toraj jako ugodno lego, kar se tiče dovažanja raznih potrebščin, zlasti tudi stavbenega materiala. Kakor nalašč bi bil ta kraj z zdravo lego pripraven zato, da se tam postavi blaznica. Okoli nje bi se

stasoma brez dvoma naselilo nekaj obrtnikov. Tem bi za prvi čas zadostovale obstoječe barake. Svet tukaj ni drag in za blaznico bi se lahko po nizki ceni dobilo lepo posestvo, na katerem bi blazni iskali razvedrilo pod milim nebom in kjer bi se tisti blazni, ki so za to še sposobni, lahko uporabljali za kmetijsko delo. Na ta način bi se izkoristile naprave, ki že obstojijo, ki bi pa sicer znale iti v zgubo.

Ena najvažnejših nalog naše mlade države bo, skrbeti za izboljšanje zdravstvenih razmer, zlasti pa v čim večji meri skrbeti za naraščaj, za naše dojenčke. V tem oziru je treba še zelo mnogo storiti. Prvo bi pač bilo, da bi se tudi za štajerski del Slovenije postavila potrebna porodišnica in najdejašnica. Tudi v tem oziru bili so štajerski Slovenci navezani na porodišnico v Gradcu. Tam so sedaj izključeni in ker zavod v Ljubljani komaj zadostuje za potrebe kranjskega prebivalstva, je tudi tukaj odpomoč nujno potrebna. Tako porodišnica in najdejašnica bi se lahko priključila bolnišnici v Mariboru, kjer so že zdravniške moči na razpolago in kjer je tudi za to potrebni svet na razpolago.

S porodišnico bi se lahko zvezal tečaj za babice. Poprej nas je z babicami preskrboval, ali bolje rečeno ne preskrboval, Gradec. Da nemški Gradec slovenskega dela Štajerske ni mogel zadostno preskrbeti z babicami, je umevno. Ulogo igra tu ne samo različnost jezika, ampak tudi narodno nasprotstvo. Za Slovence ni bilo nikdar posebno prijetno, obračati se do Gradca. To je veljalo tudi za babice. Slovenci pa spet do babic, ki slovenskega jezika niso razumele, niso mogli imeti zupanja. Tako je danes po Štajerskem po deželi treba potovati po več ur, da cele dneve, predno se najde izprašana babica. Koliko otrok in ubogih mater mora ta nedostatek plačati s svojim življenjem? Koliko tisoč novorojenčkov zapade neizprosni smrti samo zaradi tega, ker ni v pravem času potrebne pomoči zvedene babice. S primerom energijo bi se dal ta nedostatek v doglednem času odpraviti. Zato bi niti ne bilo treba posebno velikih stroškov, le treba je zato šole za babice na Štajerskem. V prvi vrsti pride za to šola v

poštev Maribor. Poprej pa je treba v Mariboru napraviti porodišnico. Upajmo, da bo naša vlada te razmere upoštevala, imela potrebno razumevanje za potrebe in bodočnost naroda in tudi naša potrebna sredstva, da se tem nedostatkom odpomore. Naše poslance pa opozarjame naj oni tudi v Beogradu zastavijo svoje sile, da dobimo tudi na Štajerskem tiste zavode, ki so za narod in njegovo gospodarstvo neobhodno potrebni.

Kaj je s slovenskimi šolami v Mariboru in okolici?

Oj, ta ljuba počasnost »bele« Ljubljane! S kakšnim veseljem je staro i mlado pričakovalo prve slovenske ljudske šole v Mariboru! Navdušenje med otroci, še večje navdušenje in veselje med slovenskimi starši! Pretekla je dolga doba 5 mesecev, odkar je Jugoslavija gospodarica v naših krajih, a najpotrebnejšega še Maribor do danes ni dobil. Z vsem drugim je osrečen: Ima že svežega šol. nadzornika, ima novega ravnatelja pogrebnege zavoda, ima nove uradnike, boljše policijske stražnike, bolj stroge jetnišničarje, ima mestno tržnico, ima malo slovensko trobojnico na mestnem stolpu, zeleni mlaj na Novem Glavnem trgu, ima slovenske napise na mestnem pogrebem zavodu in mestni klavnici itd., itd., itd. Vse ima, prav vse, a tega, kar je za bodočnost slovenskega Maribora najbolj krvavo potrebno: slovenskih ljudskih šol pa še do danes nima. Višji šolski svet v Ljubljani je menda mnenja, da je itak dovolj storojeno, če se izbere razne ravnatelje in ravnateljice. Vidi se, da visoki gospodje v Ljubljani niti pojma nimajo o najbolj krvavih potrebah na naši severni meji. Ti ggg. sicer v dolgotrajnih sejah kujejo na rečbe, odredbe in odloke in skušajo na ta način rešiti naše pereče šolske zadeve, a slovenskih šol nam še do danes niso dali.

Kakor je glede mesta, tako je tudi glede okolice. Nemške šole v Pobrežju, Studencih, Krčevini, Radvanju itd. še do danes niso spremenjene v slovenske! Kako naj imenuje zavzet rodoljub tako počasno postopanje višjega šolskega sveta? — In

LISTEK.

Naša nada.

(Samo.)

Na vasi se je končala šola. Kakor čebele iz panja so se usuli otroci na prosto. Vse šolske skrbi in sitnosti so bile v trenutku pozabljene. Bližnji so se kar poizgubili po vaških hišah, od daljnejši so pa zavidno pogledovali za njimi, češ, zakaj nisem tudi jaz tako doma.

Na vse štiri vetrove so vodila pota iz vasi in po njih so se porazdelili otroci v večjih in manjših trumah. In vsakem novem razpotju je truma ozi vela. Za slovo je bilo treba natočiti par »zadnjih« sem in tja, to pa ne gre nikoli brez večjega ali manjšega razburjenja. Po samotni cesti v ozko dolinico so zavle štiri deklice. V lepo vasico na nizkem griču jih je peljala pot. Samo te so bile iz popoldanske šole, vsi drugi so sli že opoldne domov na to stran. Vse štiri so obiskovale drugi razred in so bile seve neločljive prijateljice.

»Milka, povej nam danes kaj lepega! Ti znaš vtisati.«

»E kaj! Zakaj ravno jaz vedno? Pa daj ti!«

»Ne, jaz ne znam. Pač pa ti, Rezika.«

»Ne bom nel Danes sem huda. Zaradi šole, veš!«

Reziki so se nakrivile ustnice in oči so ji silno hudo pogledale.

»E, pojdi no! Pozabi tisto!« jo je tlačila Ivanka. »Ne smeš biti preveč šolska. V prvem razredu se kisajo za vsako reč, ko so še tako otročji. Saj veš, kaj so rekli gospodična.«

»Tisto že vem. Pa jaz gospodične nimam nič rada.«

Pa pustil Jaz jo pa imam. In ona ima tebe tudi.«

»Nima me ne!«

»Pa te ima. Jaz pa vem.«

Naenkrat se je razvnela Katica. Najbolj molčeča je bila, pa vendar najbolj pogumna. Če se ji je zdelo prav, je znala govoriti

»Dajte no, prepričajte! Vse skupaj ste strašno otročje. Danes ne bo nobena nič povedala, že vidim. Pomo pa pele, če nečete po pameti govoriti.«

»Pele, tisto pa«, je rekla Ivanka.

»Le, če hočete«, je pristavila Rezika.

»Pa boš ti tudi, veš!«

»Nič ne vem.«

»No, začni Katica«, je šliha Ivanka.

»Bi, pa se ne spomnim, katero.«

»Oh, kaj premišljuješ! Tisto, saj veš. Čaj no, bom pa jaz!«

In Ivanka je zapela z lepim, drobnim glaskom:

Slovenka sem, Slovenka sem,

tako je mati ejala,

ko me je dete pestovala . . .

Vse so poprijele in pele z njo. Nehote so pri čele urneje stopati. Njihova četoča lica je oblila

še zornejša rdečica. Rezika, ki je bila najboljša pevka, je hitro pozabila svojo jezico na šolo in in gospodično in je pela najbolj pogumno. Ko so končale prvo kitico, pride Katici naenkrat čudna reč na misel. Kar obstala je njen prodirajoč pogledal je obvisel na Ivanki.

»Ti, Ivanka! Kako pa moreš ti peti to pesem? Ali veš, kedo si?«

Ponosno kakor kraljica je stala pred zbegano Ivanko. Ubožica pa ni takoj razumela. Ozrla se je po onih dveh, da bi našla pojasnila. Toda Rezika in Milka sta samo obstali in začudeno gledali razkoračeno Katico.

»Kako bi ne mogla? Seveda vem!«

»Nič ne veš! Ti nisi Slovenka! Sama si mi pravila. Tebe ni pestovala slovenska mati!«

Ivanki je planila vsa kri v lice. Res, sedaj se je spomnila. Pred nekaj meseci je v zaupnem pogovoru razdela prijateljici svojo zgodbo.

Bila je Dunajčanka. Njen oče je bil koroški Slovenec, mati češka Nemka. Ko je bila stara tri leta, je ležal oče na smrtni postelji. Od skrbi za tri otroke, za Ivanko in dva brátca, ni mogel umreti. Prosil je naj pišejo prijatelji na Slovensko, če bi hotel vzeti dekletce za svoje. Prišel je ugoden odgovor in oče je potolažen izdihnil.

(Konec prihodnjš.)

Slovenci širite „Stražo“.

kravje kupčije z nemčurkim učiteljskim osebjem! Nekateri nemčurske učitelje se je odpustilo, veliko število pa ne. In če pridejo nemčurarske učiteljice, katere je okrajni šolski svet predlagal, da se jih odstavi, k višjemu šolskemu svetu v Ljubljano, se jih milostno sprejme in obljubljuje eno in drugo . . .

Da, »bela« Ljubljana, ti nisi vajena narodnih bojev, zato pa si tako popustljiva, takó mlačna, tako počasna . . .

Brata Orel in Sokol.

(Predaval o. Bernard na sestanku mariborskega Orla dne 16. sušca 1919.)

Pa je le boljše v naši Jugoslaviji nego marsikje po širokem svetu. Ni mi v mislih v tem trenutku morda preskrba želodca in grla in drugih telesnih potreb, temuč to sem rekel glede duševne kulture, katere v dobi novega življenja pred vsem drugim potrebujemo.

Povsod si skušajo po tolikem razpadu urediti svoje razmere na novo. Pa povsod jih urejajo po svoje. Na Ruskem n. pr. kujejo bodočnost naroda in države boljševiki, na Nemškem si stavijo to nalogo špartakovci. Oboji hočejo zanetiti in spodpihati svetovno revolucijo, še hujski plamen, nego ga smo doživeli v svetovni vojski. To so slabi zidarji in kovači svoje in narodove sreče.

Pri nas doma je drugače.

Pri nas se boljševištvu ni moglo ukoreniniti in po pravici upamo, da se tudi v bodoče ne bo moglo. Vzgoja naroda, zlasti mlajše generacije, prehaja zopet v domače roke. Imamo zopet svoje organizacije, prepojene z domačim duhom, ki bodo zabranjevale uhođ tujim pogubnim idejam v našo lepo domovino. Duh boljševištvu in špartakovstva je duh nediscipline in duh nereda in prevrata. Pri nas se je začela vsa vrla mladina, ki ima količkaj smisla za urejeno življenje, zbirati v vrstah Orla in Sokola, v vrstah teh dveh bratskih društev. Duh teh dveh organizacij je duh discipline, duh reda in krepke volje, da se pospešuje pozitivno delo v narodu in državi.

Ta pojav pri nas mora vsakogar neizmerno veseliti. Disciplinirane vrste Orla in Sokola pa so nam najboljše poročstvo, da prevratne in prekucijske misli ne bodo našle tal med našim ljudstvom, kakor so jih našle žalibog tako marsikje v tujih državah.

Bratje! Govorim o Orlu in o Sokolu kakor o dveh bratskih društvih. Namenoma.

Orel in Sokol — brata.

Spominjam se časov, ko sta se Orel in Sokol sovražila, sovražila huje nego Nemec in Francoz. Spominjam se časov, ko sta se blatila po časopisih, kritala drug na drugega izza plotov in živih mej. Nista si dajala imen, ki jih imata pred poštem svetom, temveč sta se čukala in cukala in dražila z imeni, ki niso imena, ampak psovke. Bratje, spominjam se tistih časov, a povem vam, ne spominjam se jih rad.

Spominjam se časov, ko sta Orel in Sokol našla skupno pot, po kateri sta merila svoje krepke korake. Bilo je menda prvokrat leta 1908, ko sta skupno počastila pogrebni spreved znanih nemških žrtov Adamiča in Lundra v Ljubljani. To je pa bilo le bolj mimogrede, nekaj lucidum intervallum v medsebojnem razmerju obeh društev. Poti so šla zopet narazen, dokler jih ni še enkrat strnila velika narodova sila med krvavim svetovnim plesom v letih 1914—18. V tistih časih, in zlasti po razglasu znane majske deklaracije, sta se brata našla, pogledala sta si v oči in sta se zavzela, kako je bilo mogoče, da je iz teh bratskih oči še pred kratkim žarelo toliko srda in sovraštva. Brata sta se našla in sta se zedinila v boju za skupne cilje, združila tako tesno, kakor je to bilo sploh mogoče. Bratje, spominjam se onih časov, spominjam se jih z veseljem.

Klic po zedinjenju.

V tistih časih je nastalo geslo: Sokol in Orel naj ne bosta več dvoje, temveč eno! Ni potreba dveh organizacij, obe strnimo v eno močno. Čemu cepiti moči, ko jih itak nimamo odveč, združujmo jih rajši!

Krilate besede, bi vzkliknil lepi Homer, in te krilate besede so našle na obeh straneh nekaj odmeva. Toda po veliki večini so takoj uvideli, da je ta načrt pač lepa teorija, ki ji pa manjka najvažnejše podlage — prakse. Praksa je pred teorijo.

Poznam fanta, čisto preprostega kmetskega fanta, ki je bil pred vojsko do zadnjega goreč in praktičen Orel. Med vojsko sva se sešla in sva govorila o Orlu in Sokolu. Kako je fant gorel za združenje obeh organizacij! Kar gabilo se mu je, spominjal na grdo, mnogokrat prostaško medsebojno napadanje Orla in Sokola pred vojsko. Požabil je že, da je tudi sam nekaj precej grešil na tem polju. V časih velike sile pa je dozorelo njegovo misljenje, dozorelo je, da se je mogel dvigniti iz ozkih mej sebičnega strankarstva. Pritrdil sem mu v marsičem, a pokazal sem mu tudi težave, katerih seveda tudi sam ni popolnoma prezrl. Vendar je naglašal, da je treba vse ovire premagati.

Danes dečko še trpi na posledicah vojske, zakaj prinesel je seboj domov hudo malarijo. To da ko ozdravi, bo prišel zopet med Orle. Med tem časom pa je zopet nekaj pridobil — opustil je tudi drogo skrajnost, za katero je gorel med vojsko in hodi po zlati srednji poti, ki mu jo kaže orlovski »Zlata knjiga«. Ne sovraži Sokola, ne gori za združenje z njim, navdušen je za samostojnost obeh, da ob enem za medsebojno prijateljstvo, podpiranje, spoštovanje in tekmovanje. To je tisto, za kar se fant navdušuje sedaj po vojski, in mi hočemo stopiti popolnoma na njegovo stran. Vsak čas prinese seboj drugačne nazore, zahvalimo Boga, da moremo danes položaj popolnoma trezno presoditi. (Dalje prih.)

Reorganizacija finančne uprave.

V smislu sklepa ministrskega sveta z dne 26. febr. t. l. A Br. 309 (glej »Službene Novine« z dne 8. marca t. l., br. 15) je poleg drugih (Trst, Zader) odpravljen tudi finančno deželno ravnateljstvo v Ljubljani. Na njega mesto stoji ljubljansko »Poverjeništvu ministrstva financ«. Teritorijalno območje tega poverjeništvu obsega »Slovenijo in Istro«, njegova stvarni delokrog se pa približno krije z delokrogom dosedanjega finančnega deželnega ravnateljstva. Bistvena razlika je le ta, da sme poverjenik tudi v zadevah, ki presegajo njegov delokrog, ukreniti sam, kar treba, ako je ukrep neodložljiv »zbog večje škode ali koristi državnega zaklada«; mora pa ukrep predložiti finančnemu ministru, da ga naknadno odobri (član 16, odstavek 2, nav. sklepa).

V podrobnostih bo morala pač se le praksa marsikaj razbistriti in tudi popolniti. Za prvo orientacijo publike pa zadostuje, da je v vseh finančno-upravnih zadevah pristojnost (kompetenca) bivšega finančnega deželnega ravnateljstva prešla ali direktno na poverjeništvu ali da bo to posredovalo na nadaljnjem službenem potu.

Poverjeništvu je neposredno podrejeno finančnemu ministru v edino temu odgovorno za svoje poslovanje. S tem je izvedena popolna centralizacija finančne uprave. Zlasti v personalnih zadevah uradništva bodo — kolikor ni pristojen poverjenik — odločevali odslej izključno finančno ministru in višji činitelji. Disciplinarna oblast se bo izvrševala no sedanjih predpisih.

Ni pa dvomiti, da bo poverjeništvu v vseh zadevah splošnega pomena — posebno na gospodarskem polju — po možnosti postopalo v sporazumu z deželno vlado.

Ustroj in službeno razmerje finančnih oblasti prvo inštanca (finančnih okrajnih ravnateljstev in davčnih okr. oblastev) ter ostalih organov, ki so bili dosedaj posredno podrejeni finančnemu deželnemu ravnateljstvu, ostaneta zaenkrat nespremenjena. Z ministrstvom obnejuje le preko poverjeništvu.

* Opomba: Odpravljen je tudi finančni oddelček deželne vlade v Sarajevu in izvanredni delokrog finančnega deželnega ravnateljstva v Zagrebu. Poverjeništvu se ustave še v Zadru za Dalmacijo, v Zagrebu za Hrvatsko, Slavonijo in Medjimurje, v Sarajevu za Bosno in Hercegovino in v Somboru za Banat, Bačko in Baranijo.

Politične vesti.

Regent Aleksander pride v Ljubljano. Iz Beograda poročajo dne 24. marca (»Slov. Nar.«): Regent Aleksander je sprejel v daljši avdijenci ministra dr. Alberta Kramerja. Na ministrovo opazko, da pričakuje slovenski del našega naroda z veliko radostjo dan, ko bo mogel v svoji sredini pozdraviti svojega bodočega vladarja, je izjavil regent, da poseti Slovenijo takoj, čim mu bodo to dopuščale razmere; obenem je izrazil željo, da ga pospremljata na njegovem potu po slovenskih zemljah oba slovenska ministra dr. Korošec in dr. A. Kramer. Mogoče je, da poseti regent Ljubljano že tekom aprila, ako nastane v parlamentnem delu odmor, ki bo omogočil daljšo odsotnost regenta in obeh ministrov.

Znane letake »Dragi narodnjaki!« so dne 25. t. m. metali zopet v velikem številu po Slov. gorih.

Kakor izvemo, je oblast ugotovila, da so duševni očetje teh letakov stari ptujski pek Ornič in njegov sin ter bivši urednik »Štajerca« Alojz Irgl. Policiji se je posrečilo, da je v pondeljek dobila v roke tega Irgla v Ptuj. Od tam so ga poslali v Maribor, kjer ga je vzel v delo naš dr. Senekovič. Irgla so zaprli, ker je zakrivil hudodelstvo veleizdaje (§ 58 in 65a). Irgl je rojen l. 1885 pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Od l. 1910 — 1914 je bil koordinator pri Paternoliju v Gorici, od l. 1914 pa pri Blankeju v Ptuj. Od junija 1917 je bil urednik »Štajerca«. 8. ali 9. marca 1919 je bil Irgl pri mladem Orniču v Gradcu, ki mu je naročil, naj brska po vseh starih letnikih »Štajerca« in naj išče »važne zgodovinske dogodke«. Ker ni nič posebnega našel, je bilo tudi plačilo slabo. Nato je bil poslan k prof. Braunerju v Ptuj, da prestavi letak »Dragi narodnjaki!« Plače je dobil zato samo 60 K. Pesem o »Štajerski deželi«, ki je natisnjena na zadnji strani letaka, je njegov »produkt«. Irgl sedi sedaj v zaporu.

Clemenceau odstopi? Iz Pariza prihajajo preko Švice vesti, da namerava Clemenceau odstopiti, baže valed ran in visoke starosti. V resnici je iskati vzrok v posledicah prevrata na Ogrskem in v napetosti med njim in Wilsonom. V zborniških hodnikih se govori, da bo njegov naslednik Briand.

Socialni demokratje izstopili iz vlade. Socialni demokratje so v Jugoslaviji izstopili v opozicijo. Svoje ostavke so podali pri osrednji vladi pokrajinski poverjeniki Kristan. Prepeloh (Slovenca) in Bukšek (Hrvat). Dne 26. t. m. je med sejo parlamenta podal ostavko minister Kovač. Vzrok odstopa je bil, ki se vrši v parlamentu med social. demokrati JDS. Hrvatski in srbski socialisti napajajo Pribečeviča, slovenski pa slovenske liberalce (JDS).

Aretacije hrvatskih politikov. V Zagrebu so aretirali Stjepana Radića, dr. Pazmana in Prebega. Dr. Luginja je v narodnem predstavnstvu dne 26. t. m. interpeliral radi teh aretacij. Notranji minister Pribečevič je odgovoril, da glede Radićeve aretacije obžaluje le, da Radić ni bil že preje prijet, ker je rovaril proti državi. Dr. Pazman in dr. Prebeg pa sta bila prijeta, ker sta na mirovno konferenco poslala spomenico zoper edinstveno državo. Za vse te ukrepe sprejema on odgovornost.

Prihodnja seja Narodnega predstavnstva bo v torek, dne 1. aprila.

V okrajni šolski svet za okolico Celje so bili v okrajnem sosvetu izvoljeni gg. E. Jarc, V. Kukovec, Fr. Goričan, dr. J. Vrečko in E. Kuček, med temi torej samo eden zastopnik SLS. Ker ima okrajni šolski svet skupno devet članov bi imela v tej korporaciji, ako se prišteje tudi zastopnik cerkve SLS dva in SDS sedem pristašev. Naša stranka je neoporečno najmočnejša stranka v okraju, torej se ji je s to izvolitvijo prizadejala očitna krivica, kakoršne že z ozirom na strankin ugled nikakor ne smemo trpeti. Pozivljamo torej odločno mero-dajne činitelje, naj takoj ukrenejo potrebno, da se ta krivica popravi!

Zborovanje Slovenk na Dravskem polju. Iz Slivnice pri Mariboru nam poročajo: Velik shod slivniških deklet in žen, katerega se je udeležilo tudi lepo število fantov in mož, se je vršil na Marijin praznik, dne 25. t. m. Govornica gđ. A. Štupca je v krasnih besedah pokazala, kaj hoče doseči prava vzgoja otrok, k čemu jih je treba posebno odgojiti. Obnovila se je Dekliška Zveza, ki jo je v izbranih besedah pozdravila gđ. učiteljica Bregantova kot vzgojevališče in zavetišče vernih, poštenih in narodnih deklet. Vsi udeleženci so odločno ugovarjali proti zasedbi naših južnih krajev po Italijanih in njihovim nasilstvom, ki jih tam počenjajo. Zaključil se je shod z »Lepo našo domovino«.

Pohorski nemčurji se tolažijo in upajo na boljše čase. Od Sv. Lovrenca na Pohorju nam pišejo: Ali Vam je že znano gospod urednik da bo Sv. Lovrenc pripadal k Nemški Avstriji? Takašnji nemčurji so si že vse pripravili, kako bodo ta dan proslavili. Frankfurtarice imajo že vse pripravljene. Jakob Novak bo dal polovnjak vina, Löschnig pa celo tele v ta namen, da se bo takrat vse zastonj jedlo in pilo. Se bodo nemčurji vsaj enkrat zastonj najedli in napili, predno pridejo v naročje Nemške Avstrije. Odstavljenega učitelja Schatza pa bodo z muziko v šolo peljali, tako da bo spet on učitelj na naši šoli. Take misli in želje imajo ti naši nemčurčki. Tukaj pri nas je pa res pravcato gnezdo teh ptičkov. Vsi odstavljeni učitelji in postajenačelniki se zbirajo v Novakovem »Gasthofu«, da se posvetujejo, kako

bodo spet dosegli svoje prejšnje prestole. Postaje načelnik Irgolitsch je tudi kar tukaj obsedel, če ravno se je prej tako grdo izrazil o Slovencih, Hrvatih in Srbih. Naš kruh mu še pa zmiraj bolj tekne kakor pa nemški. Sliši se, da misli še naprej tukaj ostati, da bo začel z lesno trgovino. Pa mislimo, da naši kmetje ne bodo tako nesposobni, da bi mu dajali les. Vlado pa pozivamo, da naj takšne kar dalje spravi, če hoče imeti tukaj enkrat mir. Pohorska Jugoslovanka.

Nemški železničarji ne prestopajo hujskajo. Te dni so iztirali prete meji Jugoslavije sprevodnika Ad. Terbischa, ki je kot službujoči sprevodnik na vlaku med občinstvom hujskal proti naši državi.

Stavka železničarjev v Nemški Avstriji. V noči od srede na četrtek je izbruhnila na progi Dunaj-Spilje generalna stavka vseh železničarjev. Kot vzrok stavke se navaja, ker je Jugoslavija ugodila željam železničarjev po zboljšanju gmočnih razmer, a Nemška Avstrija pa ne.

Tedenske novice.

† Praporščak Jakob Kavčič. Nesrečen slučaj je zopet zahteval žrtve mladega življenja. Dne 22. t. m. je nenadoma žrtvoval svoje življenje za domovino praporščak Jakob Kavčič, doma iz Št. Jurja ob Pesnici, eden izmed najboljših naših mladih junakov. V temni, viharji noči je pregledoval na Soboti stražo. Morda je bil v temi zablodel, ali Bog zna kako je bilo, da je prišel pred stražo mesto zadej. Straža je izpolnila svojo dolžnost in ustrelila. Kavčič je bil ranjen v trebuh in je zdihi. Drugi večer svojo dušo, kljub takojšnji zdravniški pomoči. Ta tragičen slučaj je močno uplival na vso posadko. Vsled svojega veselega značaja je bil zelo priljubljen pri moštvu in tovariših častnikov. S solzami v očeh so pravili fantje in častniki, da bo sedaj še bolj pusto tam v hribih, ko ni več Kavčiča. On jih je zabaval, bodril in bil duša vsej posadki. Izmed vseh je bil pa najbolj potrjen mlad fant, kateri je ustrelil pokojnika tako nesrečno. Noč in dan je ostal pri mrtvem truplu. Kavčič je bil pravzaprav tisti, ki je z nekaterimi možmi prvi zavzel Soboto. On je bil prišel s svojim oddelkom Nemcem za hrbet in povzročil, da so se morali umakniti. Truplo mladega junaka so prepeljali na Muto in od tu v Maribor. V torek dopoldne se je vršil pogreb na pokopališču v Pobrežju. Bil je veličasten sprevod, kakoršnega Maribor še dolgo ni videl. Vojaška godba je igrala žalostinke, za krsto so stopali sorodniki, nato general Maister s častniki in nepregledna vrsta vojaštva in drugega občinstva. Blagemu pokojniku večen spomin.

»To je pač lepo.« Prijatelj lista nam poroča: Ko se je pomikal krasen in pretresljiv sprevod praporščaka Kavčiča po mestu, sem stal blizu državnega mosta med priprostim kmečkim ljudstvom. Vsi smo bili do solz ganjeni. Ko je neka kmetica videla, da tudi general Maister in mnogo drugih višjih častnikov stopa v sprevodu za krsto dragega pokojnika, je ihté vskliknila: »To je pač lepo, da Slovenci svoje junake tako častijo!«

Naznanilo. Naročniki se pritožujejo, da v nekatere kraje naši listi pridejo zelo pozno, in mislijo, da mi njihove liste pozneje damo na pošto kot druge. Naznanjamo s tem, da mi oddamo na pošto »Stov. Gospodarja« za vse naročnike v četrtek zvečer do osme ure, »Stražo« pa v ponedeljek in petek zvečer do 8. ali 9. ure. — Položnic za naše liste iz Ljubljane žal dozdaj še nismo dobili.

Koncert vojaške godbe v Mariboru. Mariborska vojaška godba priredi v nedeljo, dne 30. marca t. l. popoldne ob 3. uri pod vodstvom kapelnika Herzoga v veliki dvorani Narodnega doma ljudski koncert. Svirali bo polnoštevni orkester in sicer lahko razumljive, toda dobre narodne komade. Ker so tudi cene zelo zmerne, je ta prvi ljudski koncert vojaške godbe v Mariboru le pozdraviti.

Naši poslanci za prehrano Slovenije. Dne 15. t. m. sta vložila poslanca VLS. Iva Vesenjak in Fr. Pišek ter tovariši na ministra za prehrano in ministra za trgovino interpelacijo v zadevi prehrane in drugih neizogibnih življenjskih potrebščin za prebivalce v Halozah, v Slovenskih goricah, na Ptujskem polju in na Pohorju. V tej interpelaciji navajata, da so prebivalci Haloz, Slovenskih goric, Ptujkega polja in na Pohorju po veliki večini delavci, viničarji in mali kmetje, torej ljudje, ki živijo v pretežno vinorodnih in gozdnatih krajih ter sploh ne pridelujejo živil ali v vsaj v popolnoma nezadostni meri. Poslanca sta prosila takojšnje od-

pomoči. — Dne 24. t. m. pa sta zopet posredovala pri ministrskem predsedniku in pri ministru za trgovino in prehrano poslanca dr. Jos. Hohnje in Anton Kristan (soc. dem.) v važnih gospodarskih zahtevah, ki se tičejo Slovenije, zlasti o vprašanju svobodne trgovine in zadostne prehrane vseh slovenskih okrajev, dalje tudi o uvozu in izvozu iz inozemstva. O vseh zadevah je bila narejena in izročena spomenica, ki so jo podpisali vsi trije parlamentarni klubi, v katerih so tudi slovenski poslanci. Naši zastopniki so dobili gotovost, da se bo za Slovenijo dovolilo in ukrenilo vse, karkoli bo mogoče, da se naši kraji zadovoljijo s sprehranjevanjem in v drugih gospodarskih ozirih.

Dr. Korošec o ureditvi šolstva. Iz Beograda poročajo dne 2. marca (JDU) »Epoha« priobčuje razgovor z ministrskim podpredsednikom dr. Ant. Korošcem o ureditvi našega šolstva. Dr. Korošec je zagovarjal demokratične zahteve po temeljiti reformi našega šolstva. Nova generacija ne sme več poznati analfabetov. Na deželi se v ljudskih šolah namerava uvesti za dečke obvezni pouk v poljedelstvu, za deklice pa v gospodinjstvu. Vsak otrok se mora seznaniti z osnovnimi pojmi higijene. Pouk v šolah se mora spopolniti. Uvesti se mora francoščina in angleščina, da se bomo mogli naslanjati na zapad kulturno in gospodarsko, kakor se sedaj že politično. Tudi z Rusijo bomo morali iskati novih zvez. Dr. Korošec je poudarjal, da je tudi na polju učiteljstva treba temeljitih reform. Osnovati je treba čim večje število učiteljskih in pa strokovnih šol, zlasti za poljedelstvo, obrt in trgovino. — Nujno potrebno je, da se poddržijo vse šole.

Telovadba mariborskega Orla za odrasle bo ob torkih, četrkih in sobotah od pol 8. do pol 10. ure zvečer v gimnazijski telovadnici. Pričetek v soboto 29. t. m. Vsakdo mora imeti seboj za telovadbo posebne čevlje. Brez teh vstop v telovadnico ni dovoljen. — Odborova seja v soboto ob 6. uri.

Francoska komisija v Mariboru. Dne 27. t. m. dop. je obiskala francoska komisija, ki je dospela te dni v Maribor, generala Maistra, glavarja dr. Lajnsiča, gerenta dr. Pfeiferja, škofa dr. Napotnika in še več drugih. Vodja francoske komisije je častnik francoskega generalnega štaba dr. med. G. Reverdy, katerega so Nemci nedavno v Celovcu sprejeli na divjaški način. Komisija ostane delj časa v Mariboru. Napravila je na naše ljudi najboljše utis.

Iz šolske službe. Višji šolski svet je imenoval Franca Ramšaka, začasnega učitelja na deški petrazrednici v ptujski okolici za stalnega učitelja istotam in Ljudmilo Bračič, učiteljico v Št. Vidu pri Planini za stalno učiteljico v Cirkovcah. — Iz šolske službe na javnih ljudskih in meščanskih šolah v ozemlju deželne vlade v Ljubljani je odpustil Avgusto Remschnigg, učiteljico ročnih del na dekliški meščanski šoli v Celju.

Poučna predavanja Zgodovinskega društva se nadaljujejo prihodnjo nedeljo. Ob pol 10. uri predava v mali dvorani Narodnega doma dr. M. Kovačič o slovanskem bogoslužju ob Adriji. Vstop prost.

Ustavljen železniški in poštni promet. Vsled vladne odredbe je od četrka, dne 27. marca naprej ustavljen do nadaljnjih odredb kakor železniški tako tudi vsak poštni, brzojavni in telefonski promet z vsem inozemstvom, posebno tudi z Nemško Avstrijo. Promet v Jugoslaviji je neoviran.

Hvalevreden ukrep mariborskega okr. glavarja. Cele Slov. gor. so bile dosedaj primorane voziti svoje zrnje v nemške mline onstran Mure, kjer so nemški mlinarji s slovenskimi kmeti in viničarji postopali nečloveško. Če je pripeljal kmet 100 kg zrnja v mlin, dobil je nazaj samo polovico ali pa še manj. Slovenec je pripeljal polno vrečo zrnja, a Nemec mu je vrnil na pol prazno vrečo, v njej pa malo moke in malo otrobov. In še plačati je moral za to »dobroto« po 10, 20 K. Če se je Slovenec pritožil, se je Nemec odurno obregnil: »Saj te ni nihče vabil. Če ti pa ni prav, pa se pritoži v Gradec. In če ne boš tih, pa ti bomo sploh vse vzeli proč!« Okrajni glavar dr. Lajnsič je sedaj odredil, da bo nek mariborski mlin mlet kmetom v Slov. gor. žito. Mlinar bo pripeljal mlin-ske izdelke na določeni kraj, kamor bodo pripeljali ali prinesli ljudje žito ter bo moko zamenjal za žito. Za 100 kg žita mora dobiti kmet okoli 97 kg mlinjskih izdelkov. Malnine bo 10 K od 100 kg. Da se cela zadeva primerno uredi, se bo vršilo prihodnji ponedeljek, dne 31. marca ob pol 8. uri pop. v Št. Ilju v Slov. gor. v gostilni.

cer posvetovanje županov in drugih občinskih zastopnikov občin: Gornji in Spodnji Jakobski dol, Ploderšnica, Vukovski dol, Jarenina, Poličko, Selnica ob Muri, Ceršak, Št. Ilj, Cirknica, Vrčiče, Pesnica, Plac, Spilje in dr. Vsaka obmejna občina naj pošlje vsaj 1 ali 2 zastopnika na posvetovanje v Št. Ilj.

Shodi in prireditve.

V nedeljo, dne 30. marca, se vršijo sledeči shodi in prireditve: V Trbovljah popoldne po večernicah Krekova slavnost z govorom in igro »Ob vojski.« — Pri Sv. Antonu v Slovenskih gor. shod SKZ po rani službi božji v šoli. Govori nadrevizor Pušenjak o gospodarskem položaju. — V Ptuj ob 8. uri dopoldan v zgornji dvorani Narodnega doma zborovanje Kmet. podružnice za ptujsko okolico. Ker se bodo obravnavala pereča vprašanja o živinoreji in konjereji, se vljudo vabijo vsi člani podružnice in drugi kmetovalci. — V Mariboru ob 2. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma izredni občni zbor mariborske podružnice Zveze jugoslovanskih železničarjev. — V Petrovcah ob 9. uri dopoldne v Društvenem domu velik ljudski shod S. K. Z. Na shodu govori dr. Ogrizek in g. poslanec Mihael Levstik iz Celja. Savinčani in Savinčanke pridite polnoštevno na shod, da pokažete svojo neomajeno zupanje naši staroslavni Kmečki Zvezi, ki je v odločilnem trenutku s svojim neustrašenim nastopom rešila jugoslovanski narod. — Pri Sv. Križu tik Slatine popoldne ob 3. uri velik shod SKZ. Govorila bosta poslanca. Kmetje in kmetice, fantje in dekleta iz rogaškega okraja povabljeni! — Pri Sv. Jurju ob juž. žel. popoldne po večernicah v telovadnici ljudske šole velik mladeniški shod, katerega priredi tukajšnji »Orel«. Nastopili bodo tudi celjski in teharski »Orli«. Mladeniči, kakor tudi možje, pridite v obilnem številu! — V Šošanju ob 3. popoldne v hotelu g. Vasle ljudska igra s petjem v 4 dejanjih: »Naša kri«. Igro priredijo Skalčani. — Pri Sv. Petru pri Mariboru pop. po večernicah v šoli občni zbor Bralnega društva. Govori urednik Arlič. Vsi, ki se zanimajo za društvo, ste vabljeni, da pridete v obilnem številu, da si napravimo načrt za naše bodoče delovanje. — Studenicah pri Poljčanah popoldne po večernicah v gostilni Virt shod S. K. Z. Govorijo ravnatelj dr. Jerovšek in drugi. — V Framu po pozni službi božji v gostilni Turner shod Kmetijske podružnice in S. K. Z. Govori urednik Žebot. Pri Sv. Lenartu v Slov. gor. popoldne po večernicah v društvenem prostoru občni zbor dekliške zveze. Pridite v obilnem številu! Posebna vabila se ne bodo razpošiljala!

V soboto, dne 5. aprila: V Konjicah ob 7. uri zvečer v čitalniški dvorani v Narodnem domu izvanreden občni zbor »Čitalnice«.

V nedeljo, dne 6. aprila: V Ormožu po rani maši na dvorišču ormoške posojilnice shod SKZ. Govorijo posl. Meško, poslanec Brenčič in nadrevizor Pušenjak. — V Svetinjah popoldne po večernicah v šoli shod SKZ. Govorijo posl. Meško, posl. Brenčič in nadrevizor Pušenjak. — V Mariboru ob 3. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma koncert, ki ga priredi prof. H. Družovič s svojo zasebno pevsko šolo za otroke. Na sporedu so pesmi za eno- in dvoglasni otroški zbor, samospevi, točke za kvartet ter orkester na lok. Prijatelji petja in godbe vabljeni! — V Kamnici pri Mariboru po rani sv. maši v Hiterjevi gostilni velik shod SKZ za Kamnico in okolico. Govorniki pridejo iz Maribora. Vabljeni ste posetniki in viničarji, možje in žene, pridite v obilnem številu!

Vozni red.

(Velja od 1. aprila naprej.)

Maribor:	Ljubljana:	Ljubljana:	Maribor:
Odhod:	Prihod:	Odhod:	Prihod:
5 35 zjutraj	10 15 dopold.	4 43 zjutraj	9 30 dopold.
10 13 dop.	2 51 pop.	10 41 dop.	3 04 pop.
4 30 pop.	8 54 zvečer	5 55 zvečer	10 31 zvečer
Maribor:	Ljutomer:	Ljutomer:	Maribor:
Odhod:	Prihod:	Odhod:	Prihod:
5 33 zjutraj	8 46 dopold.	6 32 zjutraj	9 30 dopold.
4 47 pop.	7 52 zvečer	5 31 pop.	8 46 zvečer
Radgona:	Ljutomer:	Maribor — Ptuj — Ogrska proga, Koroško, ostane neizpremenjena.	
Odhod:	Prihod:		
4 22 zjutraj	5 18 zjutraj		
8 05 zvečer	8 56 zvečer		

